

UITVOERINGSPROGRAMMA
ZUIDWESTELIJKE DELTA 2024

VERBONDEN IN VERANDERING

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Organisatie	5
1.1 Platform	5
1.2 Programmaondersteuning	5
2. Meerjarenprogrammering	7
3. Samenwerking in het gebied	9
3.1 Concretisering Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050	9
3.2 Samen werken in de Delta	10
3.3 Inslaan van nieuwe wegen	10
4. Voortgangsoverleggen	13
4.1 Ecologie en Waterkwaliteit	13
4.2 Waterveiligheid	13
4.3 Zoet water	13
4.3.1 Deltaprogramma 2022-2027	13
4.3.2 Deltaprogramma na 2027	14
4.3.3 Voortgangsoverleg Zoet water	14
5. Integrale Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta	15
6. Netwerk Zuidwestelijke Delta	16
6.1 Communicatie en participatie	16
6.2 Omgevingsstrategie: verbinding gemeenten en andere stakeholders	16
7. Begroting	17
8. Bestuurlijk trekkers	18
Bijlage 1 Basisplanning 2024	19
Bijlage 2 Communicatie- en participatiestrategie 2024	22

Interactief

Deze rapportage is opgemaakt als interactieve pdf.
Daardoor kan de lezer vanuit de inhoudsopgave direct
naar het voor hem relevante hoofdstuk 'springen'.

VOORWOORD

Met het Uitvoeringsprogramma 2024 belanden we in het derde jaar van de duur van de Samenwerkingsovereenkomst Zuidwestelijke Delta die eind 2021 is afgesloten. Vanuit de hoofdpunten van het Programma Zuidwestelijke Delta hebben we in 2022 gewerkt aan de opbouw van uitvoeringskracht en het verbreden en activeren van ons netwerk. In 2023 zijn via voorstellen aan het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta de programmalijnen uitgewerkt en hebben we de energie van ons netwerk verder kunnen vergroten. Daarnaast speelde de Zuidwestelijke Delta een positieve rol in het prettig en effectief samenwerken aan alle producten van het Nationaal Deltaprogramma. Ook zijn, onder meer via financiering vanuit het programma PAGW en het Deltaplan Zoetwater, nuttige pilots en onderzoeksprojecten gestart.

Met het aanstellen van twee programmaverbinders, versterking bij programmaondersteuning en het uitbouwen van de functie Kenniscoördinator is ons Programma er klaar voor om in 2024 met veel kracht en energie verder te werken aan actualisatie van de Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta.

Dat het Programma Zuidwestelijke Delta op stoom is gekomen merken we ook aan de financiën. Alle activiteiten die zijn uitgevoerd zorgen voor het eerst sinds

jaren voor volledige inzet van onze middelen in 2023. Enkele grote trajecten zoals de Watersysteemanalyse en het Gebiedsproces Volkerak-Zoommeer voorzien zelfs in een extra financiering van de meeste bij de opgave betrokken partners.

De forse inflatie en gelijkblijvende inkomsten zorgen voor een uitdaging in 2024 om alle trajecten op robuuste wijze neer te blijven zetten. Doordat het Programmteam op orde is, zullen we minder opdrachten extern verstrekken. En na een periode van enthousiasmeren en activeren via veel grote bijeenkomsten, zullen we scherper kijken naar de programmering van dergelijke events. Over de hele linie prioriteren we langs de vraagstelling: in welke mate draagt de activiteit bij aan het uitdenken van onze nieuwe Voorkeursstrategie?

Met een enthousiaste club bestuurders werken we op unieke wijze samen om de lange-termijn-effecten van de klimaatverandering inzichtelijk te maken en om te zetten naar besluiten en plannen. Een klimaatbestendige delta. Niet alleen op korte termijn maar juist ook op middellange en de lange termijn: dat is en blijft onze hoofdpunten.

Paul de Beer
Manager Programma Zuidwestelijke Delta

“De Zuidwestelijke Delta speelt een positieve rol in het prettig en effectief samenwerken.”

1 ORGANISATIE

1.1 Platform

Het platform Zuidwestelijke Delta is het informatieportaal voor het samenwerkingsverband Zuidwestelijke Delta en werd in 2022 in gebruik genomen. Op het platform kunnen de leden en agendaleden van de verschillende overleggen documenten, notulen en stukken inzien. Ook algemene documenten, zoals de Samenwerkingsovereenkomst en foto's van bijeenkomsten, zoals de Gebiedsconferentie zijn op het platform terug te vinden.

Hiernaast bevat het platform een kalender, waarop naast de data van de Zuidwestelijke Delta-overleggen ook andere relevante overleggen en openbare evenementen staan die door de Zuidwestelijke Delta of door partners van de Zuidwestelijke Delta georganiseerd worden. Ook nieuwsberichten over de Zuidwestelijke Delta van regionale of landelijke media staan op het platform.

1.2 Programmaondersteuning

Onze programmaondersteuning verzorgt het secretariaat van de Zuidwestelijke Delta en faciliteert de vergaderingen van het Beleids team, het Regioteam en het Gebiedsoverleg. Leden van de verschillende overleggen ontvangen per vergadering een uitnodiging in de kalender en voorafgaand aan het overleg wordt de agenda verstuurd met een link naar de stukken op het platform. Daarnaast zorgt het secretariaat actief voor toegang tot het platform bij wisselingen in functies en voor nieuwe leden of nieuwe agendaleden.

Voor 2024 plannen we vier vergadercycli in die evenredig zijn verdeeld over het voor- en najaar ([zie bijlage 1](#)). In het plannen van de overleggen houden we rekening met vergaderdata van regionale en landelijke overheden. Daarnaast wordt tweemaal per jaar een themabijeenkomst georganiseerd voor het Beleids team.

Behalve bovenstaande overleggen ondersteunt het secretariaat ook de drie Voortgangsoverleggen Ecologie en Waterkwaliteit, Waterveiligheid en Zoet water en voorziet deze van agenda's en stukken. De Voortgangsoverleggen vinden zes keer per jaar plaats. Lees meer over de Voortgangsoverleggen in hoofdstuk 4.

2 MEERJARENPROGRAMMERING

De routekaart van de meerjarenaanpak om tot een Integraal Gebiedsplan Zuidwestelijke Delta 2050 te komen is vastgesteld. De meerjarenaanpak vormt het spoorboekje voor de activiteiten van de samenwerkende partners van de Zuidwestelijke Delta in de komende jaren tot en met 2027. We werken toe naar een Gebiedsplan Zuidwestelijke Delta 2050. Het doel: de gezamenlijke ambitie waarmaken om de eerste regio ter wereld te zijn die heeft uitgedacht, uitgewerkt en in gang gezet wat nodig is om voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering, rekening houdend met de periode na 2050.

De meerjarenaanpak dient ook als basis voor aanpassing van de Integrale Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta in de herijking van het Deltaprogramma in 2026. Deze gaat in beginsel uit van herijking op de Deltaprogramma-thema's Waterveiligheid, Zoet water en Ruimtelijke Adaptatie, maar wordt voor het Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta ook voor de integrale gebruiksdoelen herijkt. De hoofddoelen klimaatrobust en veilig, ecologisch veerkrachtig en economisch vitaal zijn hierbij leidend en de uitwerking van de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 is hiervoor een belangrijke basis.

Hiernaast werken we de handelingsperspectieven uit de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 verder uit en ontwikkelen we een Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2050. In de figuren op deze en de volgende pagina wordt de samenhang en de routekaart in beeld gebracht. En lees meer over hoe we hierbij samenwerken in hoofdstuk 3.

Kennisprogramma Zeespiegelstijging

Het Kennisprogramma Zeespiegelstijging levert belangrijke input voor de meerjarenaanpak. In november 2023 verscheen de

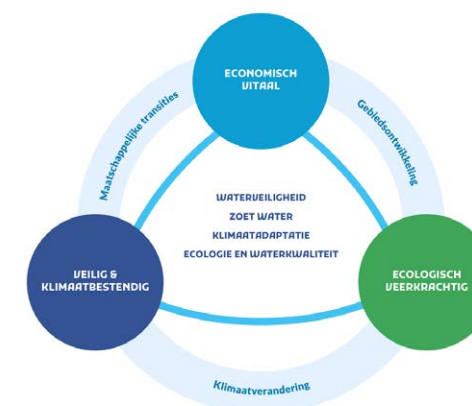
[Tussenbalans van het Kennisprogramma](#) met duiding van de resultaten uit de eerste fase voor de Deltaprogramma-gebieden. Deze vormen een basis voor de tweede fase. Hierin wordt in de eerste helft van 2024 de oprekbaarheid van de huidige strategieën onderzocht. In spoor 4 zijn de eerste uitkomsten voor de lange-termijn-oplossingsrichtingen bekend geworden. Met de uitkomsten van deze twee sporen kunnen we in de tweede helft van 2024 de eerste verkenningen doen voor een adaptieve strategie voor de Zuidwestelijke Delta. Bekijk de [resultaten](#) van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging in 2023.

Door de kennis die nu al is opgedaan in het Kennisprogramma Zeespiegelstijging te vertalen naar de Zuidwestelijke Delta kunnen we gaan toewerken naar integrale keuzes waar bestuurders en organisaties zich aan committeren. In het eerste kwartaal van 2024 organiseren we een bestuurlijke conferentie waarin het maken van die keuzes en hoe dat eruit kan zien een belangrijk onderdeel vormt.

Verkenkende watersysteemanalyse

In de eerste helft van 2024 wordt de verkennende watersysteemanalyse van de Zuidwestelijke Delta opgesteld. Het doel van de watersysteemanalyse is beschikbare kennis benutten om samenhangende oplossingsrichtingen voor de Zuidwestelijke Delta in kaart te brengen. In de gebiedsgerichte uitwerkingen wordt de komende jaren gewerkt aan integrale ruimtelijke ontwikkelingen. De verkennende watersysteemanalyse helpt bij het vinden van een optimale balans tussen de belangen van een ecologisch veerkrachtige, economisch vitale, en klimaatbestendige veilige Delta. Dit wordt gedaan vanuit de relatie met andere ruimtelijke ontwikkelingen en gebruiksfuncties en de uitdagingen van klimaatverandering en zeespiegelstijging.

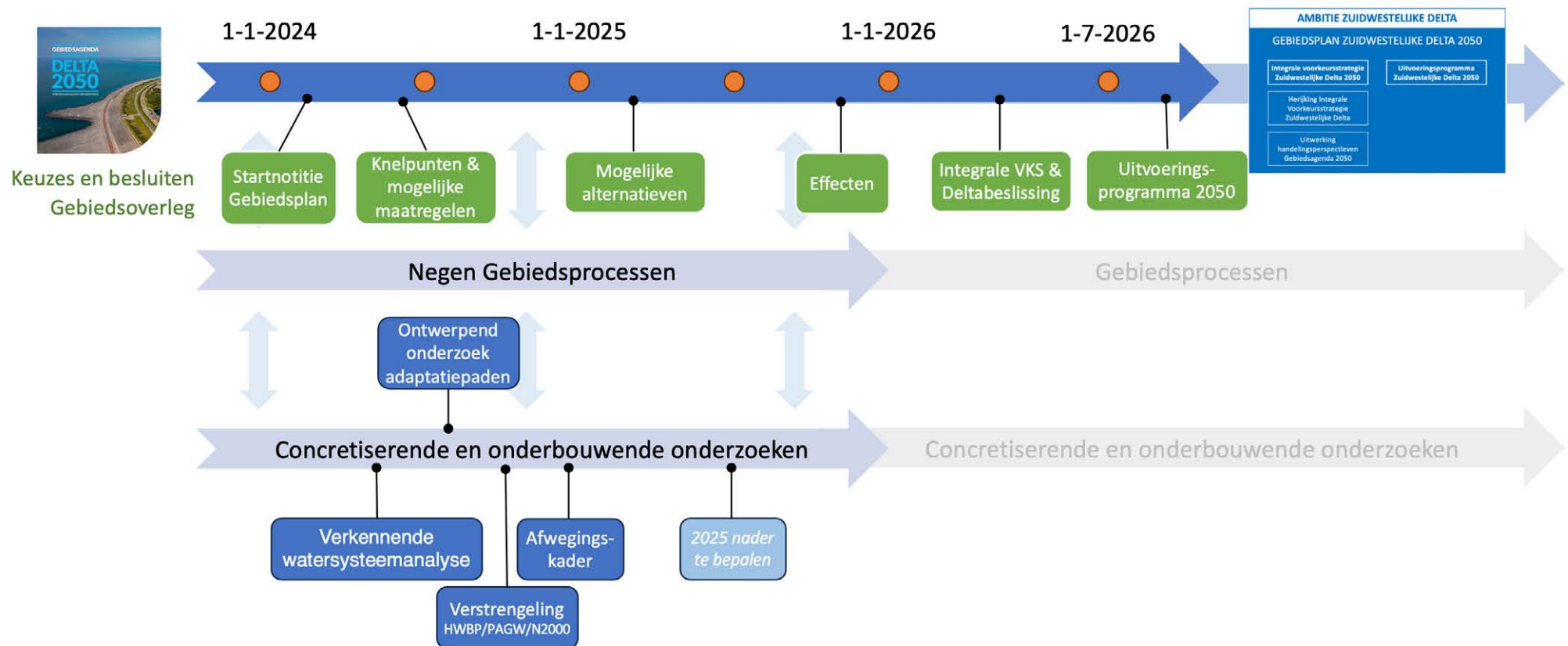
De verkennende watersysteemanalyse is onderdeel van de meerjarenaanpak en is een belangrijke basis voor de gebiedsprocessen en het nog op te stellen afwegingskader Zuidwestelijke Delta. Het resultaat bestaat tenminste uit een rapportage met bijbehorende kaarten en is door toegankelijke formuleringen geschikt voor een breed publiek.

De basis (de driehoek) van de Zuidwestelijke Delta

Routekaart meerjarenaanpak Gebiedsplan Zuidwestelijke Delta 2050

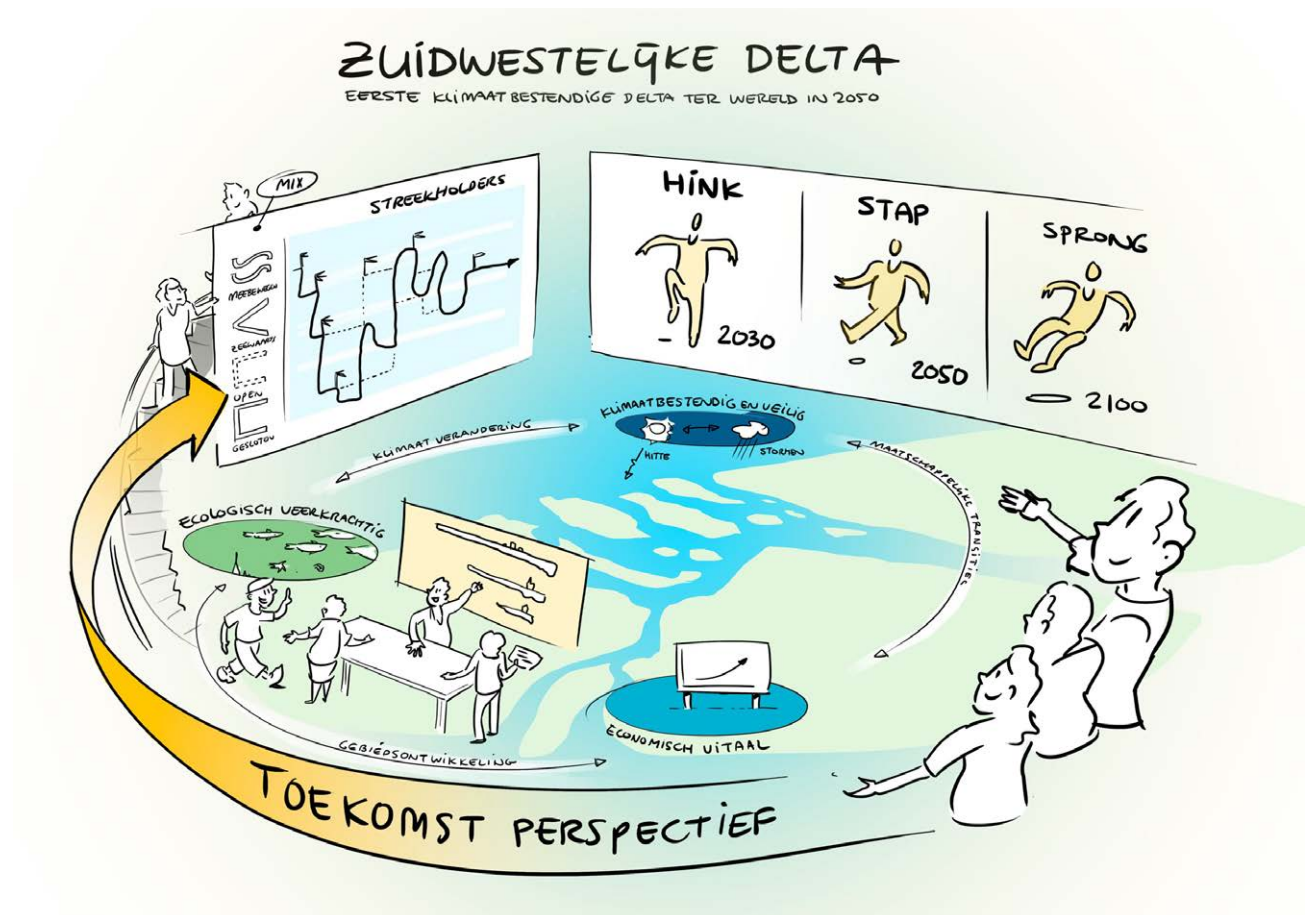
3 SAMENWERKING IN HET GEBIED

3.1. Concretisering Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050

Met de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 focussen we ons op de strategische verbinding tussen de integrale aanpak van de opgaven van nu en de opgaven van de toekomst. We stimuleren daarvoor een gezamenlijke, integrale, gebiedsgerichte aanpak met netwerk- en samenwerkingspartners. De Gebiedsagenda is bedoeld als *call for action*: samen met vakmensen, bestuurders, ondernemers en kennisinstellingen gaan we aan de slag met de vraagstukken van de toekomst in ons deltagebied.

Speerpunt voor 2024 is de volgende stap in de concrete uitwerking van de handelingsperspectieven uit de Gebiedsagenda in de verschillende deelgebieden. Hiervoor sluiten we aan bij gebiedsprocessen (of nemen het initiatief om deze op te zetten wanneer ze er nog niet zijn) en stimuleren dat integrale gebiedsconcepten ontwikkeld worden. We delen *good practices* van pilots of projecten die met een of meer handelingsperspectieven als inspiratie zijn ontwikkeld. Dit doen we om mogelijkheden voor opschaling te onderzoeken en te stimuleren.

We betrekken daar de in de Zuidwestelijke Delta ontwikkelde kennis en de oplossingsrichtingen uit het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (beschermen open, beschermen gesloten, zeewaarts versterken en meebewegen) bij en verbinden met de hink-stap-sprong aanpak de kortetermijnopgaven in de hink tot 2030, de Rijksopgaven (o.a. Water en Bodem Sturend, NPLG en NOVEX) in de stap tot 2050 met de lange-termijn-opgaven in de sprong na 2050.

Met dat voor ogen organiseren we in 2024 de nodige interactieve bijeenkomsten: zowel gebiedsgerichte als thematische sessies en -ateliers. Dit alles moet leiden tot een stevig Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2050 dat we samen met onze partners vullen met maatregelen (gebiedsgericht, integraal en in

verbinding met de sprong) die bijdragen aan de gezamenlijke ambitie. Dit programma wordt zes-jaarlijks bijgesteld, inspeland op de veranderende klimatologische- en socio-economische ontwikkelingen.

3.2 Samen werken in de Delta

Gebiedsgerichte aanpak

Het hoofddoel van de Zuidwestelijke Delta is een veilige en klimaatbestendige, ecologisch veerkrachtige en economisch vitale delta. Dit doel wordt met een gebiedsgerichte aanpak nagestreefd. Hierbij bekijken we per deelgebied welke gebiedscoalities actief zijn en in hoeverre we deze kunnen faciliteren om met de eigen opgaven een bijdrage te leveren aan de gezamenlijke ambitie. De omgevingsanalyse die begin 2024 klaar is levert hiervoor input.

Regioteam

Het Regioteam Zuidwestelijke Delta vervult een belangrijke rol als verbindende schakel tussen enerzijds het Gebiedsoverleg en anderzijds de maatschappelijke organisaties binnen de regio. In 2024 richten we ons meer dan in de voorliggende periode op de verbinding met gebiedsprocessen in de Zuidwestelijke Delta. De werkateliers die in 2023 nog niet van de grond kwamen, krijgen hierdoor ook meer inhoud. Met bijvoorbeeld Schouwen-West als casus voor het werkatelier Zoet water. We verwachten dat hiermee in 2024 de opkomst van de maatschappelijke partners aan het overleg van het Regioteam zal aantrekken.

Op basis van de omgevingsanalyse en daarop volgende de omgevingsstrategie houden we de samenstelling van het Regioteam tegen het licht om deze nog beter te koppelen aan de verschillende hoekpunten van onze integrale driehoek. Lees verder in hoofdstuk 6.

Kaartmateriaal

In 2009 verscheen de Atlas van de Zuidwestelijke Delta. Deze atlas geeft inzicht in bestaande plannen en projecten en in het ontstaan van de Zuidwestelijke Delta. Inmiddels zijn we bijna vijftien jaar verder en is ons kaartmateriaal in 2023 vernieuwd. In 2024 zetten we in op het verder ontsluiten van de basisdata van Zuidwestelijke Delta voor ons netwerk. We verkennen hiervoor ook de inzet van onze website zwdelta.nl. Ook kijken we of we de kaartsensets met relevant kaartmateriaal van andere partners kunnen uitbreiden.

3.3 Inslaan van nieuwe wegen

Ontwerpend onderzoek

We maken gebruik van ontwerpend onderzoek, een aanpak waarbij ontwerp ingezet wordt in de zoektocht naar aantrekkelijke toekomst. We betrekken deze aanpak op de verschillende schaalniveaus van de Zuidwestelijke Delta en dragen ontwerpend onderzoek als casus voor aan het initiatief *Redesigning Deltas* dat in het kader van de Herijking Deltaprogramma werkt aan een leidraad ontwerpend onderzoek.

We faciliteren in gebiedsprocessen de beweging tussen de huidige opgaven (*push*) en de aantrekkelijke toekomst (*pull*) te maken. We richten hiervoor een lerend proces in op het niveau van de Zuidwestelijke Delta, het systeem van de dynamische delta. Dit ook in het verlengde van het Landschapmakerscongres in het najaar van 2023 waarin deelnemers (bewustwording over) de dynamische delta als een belangrijke onderlegger voor toekomstige besluiten zagen.

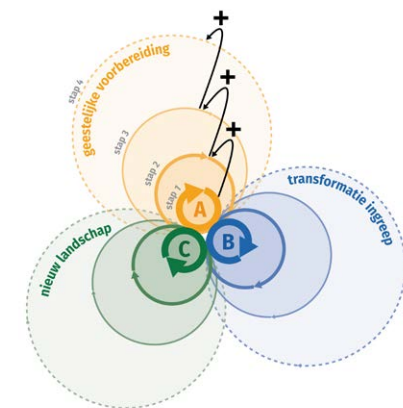
Regionale finale van de Eo Wijers Prijsvraag op 21 september 2023

Follow-up Eo Wijers Prijsvraag

De inzending 'Een ontdekkingsreis naar Nieuw Zeeland' was de winnaar van de Eo Wijers Prijsvraag voor de regio Midden-Zeeland. De inzending helpt vanuit het systeem van de dynamische delta en de veerkracht van de samenleving de beweging naar de toekomst te maken. Het ontwerpteam stelt een aanpak voor waarin bewustwording, sociale innovatie en integraal ontwerp centraal staan.

In 2024 willen we deze aanpak verder brengen, zowel op het niveau van gebiedsprocessen als het schaalniveau van de Zuidwestelijke Delta.

Daarnaast verkennen we de ideeën uit alle (drie) regionale inzendingen binnen het onderzoeken van de vier oplossingsrichtingen van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging. Dit helpt ons keuzes te maken voor oplossingsrichtingen voor de lange termijn en welke maatregelen (experimenten, pilots) we nu al kunnen initiëren.

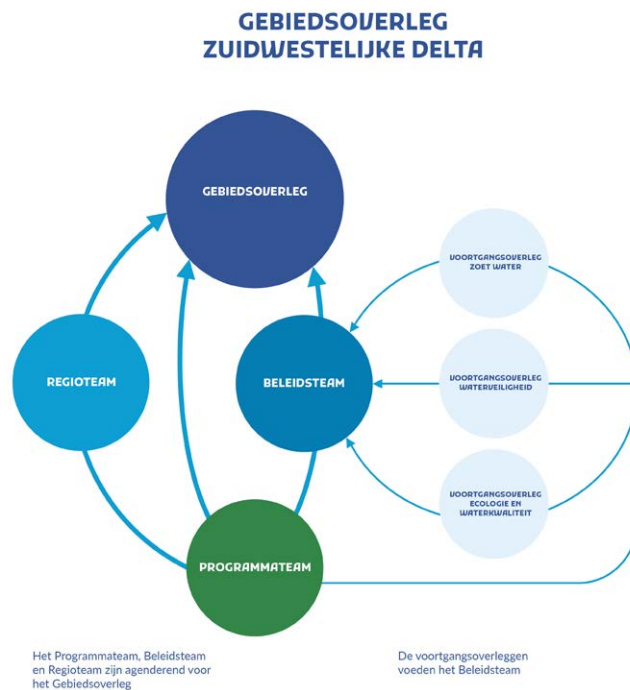

Uit 'Een ontdekkingsreis naar Nieuw Zeeland'

4 VOORTGANGSOVERLEGGEN

De Voortgangsoverleggen zijn in september 2022 opgestart. In 2023 vonden de meeste overleggen ongeveer zes keer plaats. Daarnaast overlegden de drie voorzitters van de verschillende Voortgangsoverleggen ook regelmatig. Ook in 2024 vindt circa vier keer afstemmingsoverleg plaats tussen de voorzitters van de overleggen.

In 2024 staat op de agenda van elk Voortgangsoverleg de analyse van de bestuursprogramma's van de provincies en de waterschappen op de onderwerpen ecologie en waterkwaliteit, waterveiligheid en zoet water.

4.1 Ecologie en Waterkwaliteit

Het Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit volgt de voortgang van de PAGW-projecten/-preverkenningen en het PAGW-streefbeeld. Het overleg behandelt de projecten informerend. Voor de preverkenningen en het streefbeeld wordt waar mogelijk input geleverd. Ook wordt input voor ecologie en waterkwaliteit ingebracht bij lopende programma's en onderzoeken, waaronder het Kennisprogramma Zeespiegelstijging.

Het Voortgangsoverleg gaat een uitgebreid overzicht maken van projecten, opgaven en trajecten voor een breder inzicht hierin. Ook het bevorderen van de samenhang met het Programma Natuur fase II wordt opgepakt.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) krijgt sterker aandacht in het overleg. Daarnaast staat het versterken van de relatie met andere Voortgangsoverleggen op de agenda.

4.2 Waterveiligheid

In 2024 vinden zes tot zeven Voortgangsoverleggen Waterveiligheid plaats waarin een breed scala aan onderwerpen aan de orde zal komen. Zo worden de bestuursprogramma's geanalyseerd op het thema waterveiligheid en worden de concrete gevolgen voor de Zuidwestelijke Delta in beeld gebracht.

Verder besteden we aandacht aan de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR). Dit belangrijke onderwerp is inmiddels opgepakt door de drie provincies en drie waterschappen in de Zuidwestelijke Delta. Dit onderwerp komt in 2024 op de agenda

van het Beleidsteam en het Gebiedsoverleg. Dit geldt ook voor de onderwerpen Meerlaagse Veiligheid, programmering en de financiering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Daarnaast levert het Voortgangsoverleg input voor het Deltaprogramma 2025, het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (fase 2) en de effecten van de KNMI-klimaatscenario's voor de Zuidwestelijke Delta.

Het voortgangsoverleg Waterveiligheid agendeert en bespreekt voor de aankomende vergaderingen de volgende onderwerpen:

- EU-richtlijn overstromingsrisico's (ROR).
- Programmering en financiering HWBP binnen de Zuidwestelijke Delta.
- Input waterveiligheid voor het Deltaprogramma 2025.
- Kennisprogramma Zeespiegelstijging en de KNMI-klimaatscenario's.

4.3 Zoet water

4.3.1 Deltaprogramma 2022-2027

2024 is het derde (uitvoerings)jaar van het Deltaplan Zoetwater. Om de afgesproken maatregelen tijdig (uiterlijk 2027) klaar te hebben zullen we in 2024 veel voortgang moeten boeken in de uitwerking en voorbereiding van de uitvoering. Het Gebiedsoverleg wordt zowel in het voor- als najaar geïnformeerd over de voortgang van de maatregelen (**Voortgangsrapportages zoet water Zuidwestelijke Delta**). De informatie uit deze Voortgangsrapportages gebruiken we eveneens voor het aanleveren van teksten voor de landelijke Voortgangsrapportage Zoetwater en het Deltaprogramma 2025. De eindconceptteksten voor het Deltaprogramma/landelijke Voortgangsrapportages worden in het Gebiedsoverleg van 13 juni voorgelegd.

Kijk op pagina 50 van het [Deltaplan Zoetwater 2022-2027](#) voor de maatregelen in de Zuidwestelijke Delta.

4.3.2 Deltaprogramma na 2027

2024 is een belangrijk jaar in de voorbereiding van de herijking van de Integrale Voorkeursstrategie voor de volgende planperiode (2028-2033). Het is nodig tijd en capaciteit vrij te maken voor het uitvoeren van een zogenaamde knelpuntenanalyse.

Er is veel informatie beschikbaar gekomen (Kennissprogramma Zeespiegelstijging, KNMI-klimaatscenario's, etc.) en het is noodzakelijk om dit te vertalen naar de knelpunten en zoetwateropgave voor ons gebied. Het is nog onduidelijk of het landelijke traject voldoende detailinformatie voor ons gebied gaat opleveren.

Het landelijke Deltaplan Zoetwater heeft de opdracht gekregen om de nationale zoetwaterdoelen te concretiseren en zoveel mogelijk te vertalen naar regionale doelen. In een iteratief proces met het Rijk en de andere zoetwaterregio's worden deze doelen vormgegeven. Het Gebiedsoverleg dient deze doelen uiteindelijk vast te stellen.

4.3.3 Voortgangsoverleg Zoet water

Het Voortgangsoverleg Zoet water komt in 2024 minimaal zes keer bijeen. Hierbij sluiten we zo veel mogelijk aan bij de planning van het Bestuurlijk Platform Zoetwater. Zo kan het overleg een breed gedragen advies geven aan de vertegenwoordiger vanuit de regio. De overleggen vinden vooral online plaats, maar er worden ook twee werkbezoeken georganiseerd om elkaar te informeren over de voortgang van de projecten.

5 INTEGRALE KENNIS- EN INNOVATIEAGENDA ZUIDWESTELIJKE DELTA

In het eerste kwartaal van 2024 wordt het inzicht en overzicht van de belangrijkste uitgevoerde kennistracten en van de belangrijkste lopende en aanstaande kennistracten afgerond. Dit wordt gekoppeld aan het pad tot besluitvorming in 2026 (o.a. Integrale Voorkeursstrategie) conform de stappen:

1. Wat moeten we weten en weten we nog niet goed genoeg?
2. Wat wordt al uitgezocht?
3. Wat moeten we nog programmeren?

De Kennisagenda is ingebed in de gebiedsprocessen en de pilots en (integrale) maatregelen.

De Kenniscoördinator draagt bij aan het vormgeven en structureren van de Integrale Voorkeursstrategie om zo te zorgen voor een gedegen feitelijke en (toegepast) wetenschappelijke onderbouwing en kennisbasis. Een belangrijk onderdeel hiervan is de *science-policy interface*, ofwel het begrijpelijk overbrengen van complexe en veelzijdige kennis in participatie- en besluitvormingsprocessen. Ontwikkeling van het afwegingskader voor besluitvorming en bijdrage aan de watersysteemverkenning zijn voorbeelden waarin dit tot uiting komt.

In 2024 start het Delta Climate Centre (DCC) met onderzoek. De Kenniscoördinator zorgt voor afstemming van de Integrale Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta met de onderzoeken van het DCC. Gezien de doorlooptijd van het DCC tot 2032 wordt de basis gelegd voor een langjarige relatie, ook voorbij de Integrale Voorkeursstrategie in 2026. De Kenniscoördinator vertegenwoordigt de Zuidwestelijke Delta in het Kennisnetwerk Deltaprogramma (zes tot acht keer per jaar).

6 NETWERK ZUIDWESTELIJKE DELTA

6.1 Communicatie en participatie

De communicatie- en participatiestrategie 2023 vormt ook in 2024 onze basis (zie bijlage 2). Begin 2024 is een stakeholder-analyse klaar voor de Zuidwestelijke Delta met specifiek in beeld wat er speelt in de deelgebieden. Op basis van deze analyse wordt een communicatie- en participatieplan op maat opgesteld. Hierin staat welke stakeholders we op welk moment en met welke mate van participatie we willen betrekken bij het traject van de meerjarenstrategie, die resulteert in de Integrale Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta 2026. Doel van de huidige communicatiestrategie is dat we steeds meer volksvertegenwoordigers, inwoners en ondernemers willen betrekken, dus dat zal zijn weerslag krijgen in de participatiestrategie. Jongeren vormen een speciale doelgroep.

Qua communicatie bouwen we onze zichtbaarheid steeds verder uit door actieve online deelname op sociale media en via onze eigen website en die van partners, direct communiceren bij actuele ontwikkelingen en besluiten, allianties blijven aangaan voor bijeenkomsten en projecten rond toekomstdenken en klimaatbewustzijn en deelnemen als spreker en/of expert op bijeenkomsten van partners.

6.2 Omgevingsstrategie: verbinding gemeenten en andere stakeholders

In 2024 ligt er een omgevingsstrategie die een perfecte basis is om de betrokkenheid van alle stakeholders binnen de Zuidwestelijke Delta te behouden en uit te breiden en vooral specifiek te maken. Het streven is om in 2024 de betrokken

organisaties en individuen zodanig te faciliteren en te positioneren, om gezamenlijk besluiten te kunnen nemen op inhoud. Hierbij gaat het ook om tussenliggende besluiten die nodig zijn om richting te bepalen voor het uiteindelijk vaststellen van een Voorkeursstrategie in 2026.

Medio 2023 is binnen het Programmteam een Programmaverbinder Gemeenten gestart. Doel is om in 2024 de lopende processen helderder in te richten en de gemeentelijke organisaties beter te faciliteren. In 2024 zullen de aangesloten gemeenten een sterkere en duidelijkere positie krijgen binnen de samenwerking Zuidwestelijke Delta. De bestuurlijke rol en route van de gezamenlijke 20 gemeenten wordt duidelijker en de gemeenten worden beter meegenomen in de lopende landelijke programma's. Ook worden de gemeenten gebiedsgericht betrokken bij de verschillende

gebiedsprocessen. Hiernaast zullen we alle betrokken organisaties (zoals de deelnemers aan het Regioteam) meenemen in het proces richting de Integrale Voorkeursstrategie 2026. We gaan kijken of de huidige vorm (zoals het huidige Regioteam) de beste manier is.

Lokale initiatieven

We gaan de lopende lokale initiatieven binnen de Zuidwestelijke Delta overzichtelijk in beeld brengen en nieuwe initiatieven stimuleren. Hierin kunnen de gemeenten een actieve faciliterende rol innemen. De initiërende en faciliterende rol van de gemeenten binnen lokale initiatieven wordt helderder. De lokale initiatieven krijgen een stevige plek binnen de route richting de Voorkeursstrategie. De vijf geselecteerde lokale initiatieven worden in 2024 afgerond. De resultaten koppelen we aan een breed publiek terug.

Gebiedsconferentie Zuidwestelijke Delta op 6 juli 2023

7 BEGROTING

Hoofdpijnen uitgaven

Van onze begroting van circa 1 miljoen euro zijn we momenteel circa 200.000 euro kwijt aan BTW. Daarnaast spelen nog enkele issues rondom (onnodige) overhead-toerekening. Momenteel wordt onderzocht welke vervolgslagen mogelijk zijn voor het juist in positie brengen van onze penvoerder Rijkswaterstaat (op HR-gebied) alsook het juist anders organiseren buiten het penvoerderschap om. Dit laatste speelt met name bij BTW-issues, aangezien Rijkswaterstaat geen BTW terugkrijgt en dit zodoende kostenverhogend werkt.

OMSCHRIJVING	BEDRAG
Onderstaand overzicht bevat de totaalbedragen in euro's inclusief BTW en eventuele overhead.	
Uitdenken Voorkeursstrategie	450.000
De hoofddoelstelling van de Zuidwestelijke Delta vergt de meeste capaciteit van ons Programmteam. Ook de capaciteit die Rijkspartijen ter beschikking stellen wordt het meest ingezet op onze hoofddoelstelling.	
Kenniscoördinatie	150.000
Naast inzet van onze Kenniscoördinator bekostigen we hiermee ook enkele onderzoeksbijdragen.	
Gebiedsprocessen	200.000
Naast de inzet van onze coördinator Gebiedsagenda voorzien we enkele kostenbijdragen aan lopende en startende gebiedsprocessen.	
Netwerkvorming	200.000
Op de netwerkvorming worden met name onze programmamanager, programmaondersteuning en communicatie-expert ingezet. Tevens bevat deze post enkele voorziene kosten zoals voor de Gebiedsconferentie.	

8 BESTUURLIJK TREKKERS

In het voorjaar van 2023 is opiniërend gesproken over het instellen van bestuurlijk trekkers in duo's, per opgave. De bestuurlijk trekkers zijn enerzijds 'intern' aanspreekpunt voor de ambtelijk trekker(s) maar met name ook vaandeldrager bij bestuurlijke overleggen en externe communicatie. Begin 2024 zullen de bestuurlijk trekkers worden vastgesteld in het Gebiedsoverleg.

BIJLAGE 1 VERGADERSCHEMA 2024

EERSTE HELFT 2024

Werkspoor	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni
Overleggen		Beleidsteam 29 februari	Regioteam 14 maart Gebiedsoverleg 21 maart		Beleidsteam 23 mei	Regioteam 6 juni Gebiedsoverleg 13 juni
Deltaprogramma				Stuurgroep Deltaprogramma 18 april		Stuurgroep Deltaprogramma 6 juni
Zoet water	Voortgangsoverleg Zoet water 25 januari		Voortgangsoverleg Zoet water 28 maart BestuurlijkPlatform Zoetwater 28 maart		Voortgangsoverleg Zoet water 23 mei BestuurlijkPlatform Zoetwater 30 mei	
Waterveiligheid	Voortgangsoverleg Waterveiligheid 11 januari			Voortgangsoverleg Waterveiligheid 4 april		Voortgangsoverleg Waterveiligheid 20 juni
Ecologie en Waterkwaliteit		Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit 1 februari		Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit 18 april	Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit 30 mei	

TWEEDE HELFT 2024 EN VERDER

Werkspoor	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	2025 en verder
Overleggen			Beleidsteam 19 september	Regioteam 3 oktober Gebiedsoverleg 10 oktober	Beleidsteam 21 november	Regioteam 5 december Gebiedsoverleg 12 december	
Deltaprogramma					Stuurgroep Deltaprogramma 28 november		
Zoet water			Voortgangsoverleg Zoet water 12 september BestuurlijkPlatform Zoetwater 19 september		Voortgangsoverleg Zoet water 14 november BestuurlijkPlatform Zoetwater 20 november		
Waterveiligheid					Voortgangsoverleg Waterveiligheid 7 november		
Ecologie en Waterkwaliteit	Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit 4 juli			Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit 17 oktober			

BIJLAGE 2

COMMUNICATIE- EN PARTICIPATIESTRATEGIE 2024

INTERNE SITUATIE

Ontwikkelingen en issues

- In 2022 is gewerkt aan de opbouw van uitvoeringskracht en van het verbreden en activeren van het netwerk, waaronder specifiek de gemeenten. De Samenwerkingsovereenkomst vormt hiervoor de basis
- Onder leiding van de onafhankelijk programmamanager is het programmteam op sterkte en de organisatie en de communicatie zijn slim ingericht. Partners reageren positief
- Volgende stappen zijn:
 - Verdere concretisering in aanpak (zoals: de uitdraag voor lokale initiatieven)
 - De ontwikkeling van de rol van het Regioteam
 - Blijvende aandacht voor een efficiënte overlegstructuur: hoe schakel je op de juiste borden?
 - Extra focus op betrokkenheid van de achterbannen van de partners: zij nemen relevante besluiten

AMBITIE

De ambitie van de Zuidwestelijke Delta is om in 2050 de eerste klimaatbestendige regio ter wereld te zijn. → Communicatie-ambitie: we gaan aan de slag, doe mee!

Intern, naar extern:

- De partners goed informeren en betrekken en vooral: mee laten doen
- De achterbannen goed informeren en betrekken en vooral: mee laten doen
- Ons steeds meer zichtbaar maken (positioneren en profileren)

→ Toewerkend naar besluiten voor de toekomst: in de nieuwe Voorkeursstrategie in 2026: op welke participatievorm ligt wanneer de focus voor welke partijen? (Informeren – raadplegen – samenwerken – meebeslissen – zelfbeheer)
Welke waarden liggen ten grondslag aan besluiten?

Extern, de bredere doelgroep:

- Zuidwestelijke Delta een gezicht geven: wat doen we en wat merk je daarvan?
- Zuidwestelijke Delta en klimaatbewustzijn breder onder de aandacht brengen
- Uitnodigen: hoe kun ook jij meedoen?

VISIE

- We acteren en communiceren vanuit de ambitie, ons verhaal Verbonden in verandering en het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma maakt concreet wat we doen: dat zet ons en de partners in de positieve actiemodus
- De verbeelding van de ambitie en de inzet van ontwerpkracht helpen onze plannen tastbaar en prikkelend te maken en toe te werken naar een verbindend toekomstbeeld
- We pakken issues en onderwerpen bij de kop. Dat doen we samen, open en informeel. Zo pakken we door en worden we enthousiast van het resultaat
- We zijn helder naar elkaar over onze rollen. Zowel de Zuidwestelijke Delta heeft een rol als alle partners zelf. Hierbij zijn we 'grensbewust', en doel is dat dat juist zorgt voor extra resultaat.
- Doordat we ons actief presenteren en dat ook aanbieden, zijn we zichtbaar en worden we meer aangesproken

Als programmamanager en communicatieadviseur organiseren en faciliteren we. We zoeken hierbij nadrukkelijk de verbinding met de stakeholders en betrekken de juiste partijen. Ook kijken we hoe we de bredere doelgroep kunnen betrekken.

STAKEHOLDERS

Partners Zuidwestelijke Delta

- Overheden: de aangesloten provincies, waterschappen, Rijkspartijen en gemeenten via het Gebiedsoverleg
- Maatschappelijke organisaties: de aangesloten organisaties via het Regioteam
- Kenniscommunity, via kennis- en onderwijsinstellingen

Overige stakeholders

- Ondernemers (deels rechtstreeks, deels getrap via belangenorganisaties)
- PS-leden provincies, AB-leden waterschappen en gemeenteraads-leden gemeenten (deels rechtstreeks, deels getrap via handreikingen voor partners)
- Leden maatschappelijke organisaties (idem)
- Inwoners (deels rechtstreeks/via media, deels getrap via gemeenten en andere partijen zoals musea), met jongeren als speciale doelgroep

ACCOUNTABILITY

Rollen en verantwoordelijkheden

- De algemene Zuidwestelijke Delta-woordvoerders zijn de voorzitter van het Gebiedsoverleg, de programmamanager en de voorzitter van het Regioteam
- Hiernaast werken we met woordvoerders/ambassadeurs op thema vanuit het Gebiedsoverleg (en het Regioteam)
- De communicatieadviseur Zuidwestelijke Delta coördineert de uitvoering van de communicatie en adviseert het Gebiedsoverleg en de andere teams
- Alle partners werken actief mee: ze dragen inhoudelijk bij aan b.v. bijeenkomsten, communiceren via hun eigen kanalen en brengen onderwerpen in. Eigen communicatie-activiteiten kunnen zij combineren met het Zuidwestelijke Delta-frame en kernboodschappen
- We betrekken de communicatie-community voor afstemming over strategische onderwerpen en content via woordvoerders / adviseurs en communities zoals Nationaal Deltaprogramma, de KasZ, VNSC, PAGW

Onderzoek

- Kwantitatief onderzoek: communicatie-enquête onder de partners en de communicatie-community
- Kwartaal statistieken van online media: website, nieuwsbrief, social media (LinkedIn, Instagram)
- Kwalitatief onderzoek: interviews na platformbijeenkomsten

RESOURCES

Voor elk onderdeel in het uitvoeringsprogramma is ondersteuning geborgd in de vorm van:

- Capaciteit (een communicatieadviseur) en inzet derden (webbouw, video, etc.) → via communicatiecontract
- Capaciteit (via het secretariaat) en inzet derden (platform) in de interne communicatie en ondersteuning

AANPAK

Uitgangspunten en acties

- Op basis van een stakeholderanalyse maken we een communicatie- en participatieplan voor de route naar de nieuwe Voorkeursstrategie
- We maken volop gebruik van visualisaties als verbeeldingen, ontwerpen, video's, foto's, animaties en Augmented Reality voor het Zuidwestelijke Delta-verhaal
- Via een inhoudelijke mijlpalenkalender hebben we een goed overzicht van relevante content
- We zoeken slimme samenwerkingen (allianties) op om samen invulling te geven aan communicatieactiviteiten en zo een bredere doelgroep aan te spreken
- We geven stakeholders een actieve rol (zoals mede-organisatie en faciliteren bijeenkomsten, geïnterviewden (taggen), presenteren van eigen pitch
- We voeren een actief mediabeleid over onze aanpak

Interne communicatiemiddelen Zuidwestelijke Delta

Het platform Zuidwestelijke Delta vervult een belangrijke functie in de informatievoorziening en archivering voor de partners. Het platform bevat een agenda en er zijn documenten, notulen en overlegstukken in te zien.

Externe communicatiemiddelen Zuidwestelijke Delta

- Nieuwsbrief: 4x per jaar en rond mijlpalen een nieuwsflash, wat gebeurt er concreet, hoe doe je mee?
- Website: we maken volop gebruik van de huidige structuur, b.v. voor nieuws en (de terugkoppeling) van evenementen. Gebiedssessies en grote evenementen hebben een eigen plek in het hoofdmenu. Het projectenoverzicht breiden we uit.
- Social media: we bouwen onze online zichtbaarheid steeds verder uit via LinkedIn en Instagram.
- Inzet van visuele (en interactieve) presentaties van klimaat-ontwikkelingen, ambitie, resultaten bijeenkomsten, etc. We werken in dit kader mee aan de ontwikkeling van een mobiel Deltarium waar het verhaal van de Zuidwestelijke Delta centraal staat

Middelen voor Deltaprogramma

- Jaarlijkse presentatie op het Nationaal Deltacongres
- Artikelen en input voor Deltanieuws
- Zuidwestelijke Delta in het Deltaprogramma zelf en op deltaprogramma.nl
- Betrekken deltacomunity en deltacommissaris

Participatiemiddelen Zuidwestelijke Delta

Eigen middelen:

- Platformbijeenkomsten: grote bijeenkomsten over belangrijke thema's of dossiers. Hieronder vallen ook het Kennisprogramma ZSS en de Kennisdag. In de reeks heeft de gebiedsconferentie een strategische plek
- Gebiedssessies: workshops per deelgebied om aan de slag te gaan met oplossingsrichtingen
- Werkbezoek(en) (met minister/deltacommissaris)/excursie(s)

Als partner:

- Participatiebijeenkomsten van partners (bepalen van onze rol)

EXTERNE SITUATIE

Ontwikkelingen en issues

- Na de verkiezingen op 22 november 2023 wordt een nieuw kabinet gevormd. Dit nieuwe kabinet en de betrokken ministers nemen beslissingen op programmaniveau die (zeer) relevant voor ons gebied zijn
- We hebben te maken met een veelheid aan wetten en programma's. Dit is enerzijds een uitdaging hoe slim te acteren en combineren en anderzijds een kans voor inhoudelijke verrijking, bundeling van subsidies en positionering
- Klimaatbewustzijn groeit steeds meer. Ondernemers geven aan: coalities zijn nodig om te experimenteren met innovaties. Hiernaast zien we dat het urgentiebesef voor de lange termijnopgaven een extra push nodig heeft
- Steeds meer partijen zijn actief op klimaatgebied. De 70-jarige herdenking van de Watersnoodramp heeft positief bijgedragen aan klimaatbewustzijn en actieve bijdragen

COLOFON

Uitgave:
Programma Zuidwestelijke Delta

Website en e-mailadres:
zwdelta.nl, secretariaat@zwdelta.nl

Vormgeving:
Zandbeek

Illustraties en fotografie:
Joost – Communicatie Design, Marcel
Kentin, Edwin Paree, Cynthia Cats,
Ontdekkingsreis naar Nieuw Zeeland
en Rijkswaterstaat

December 2023

